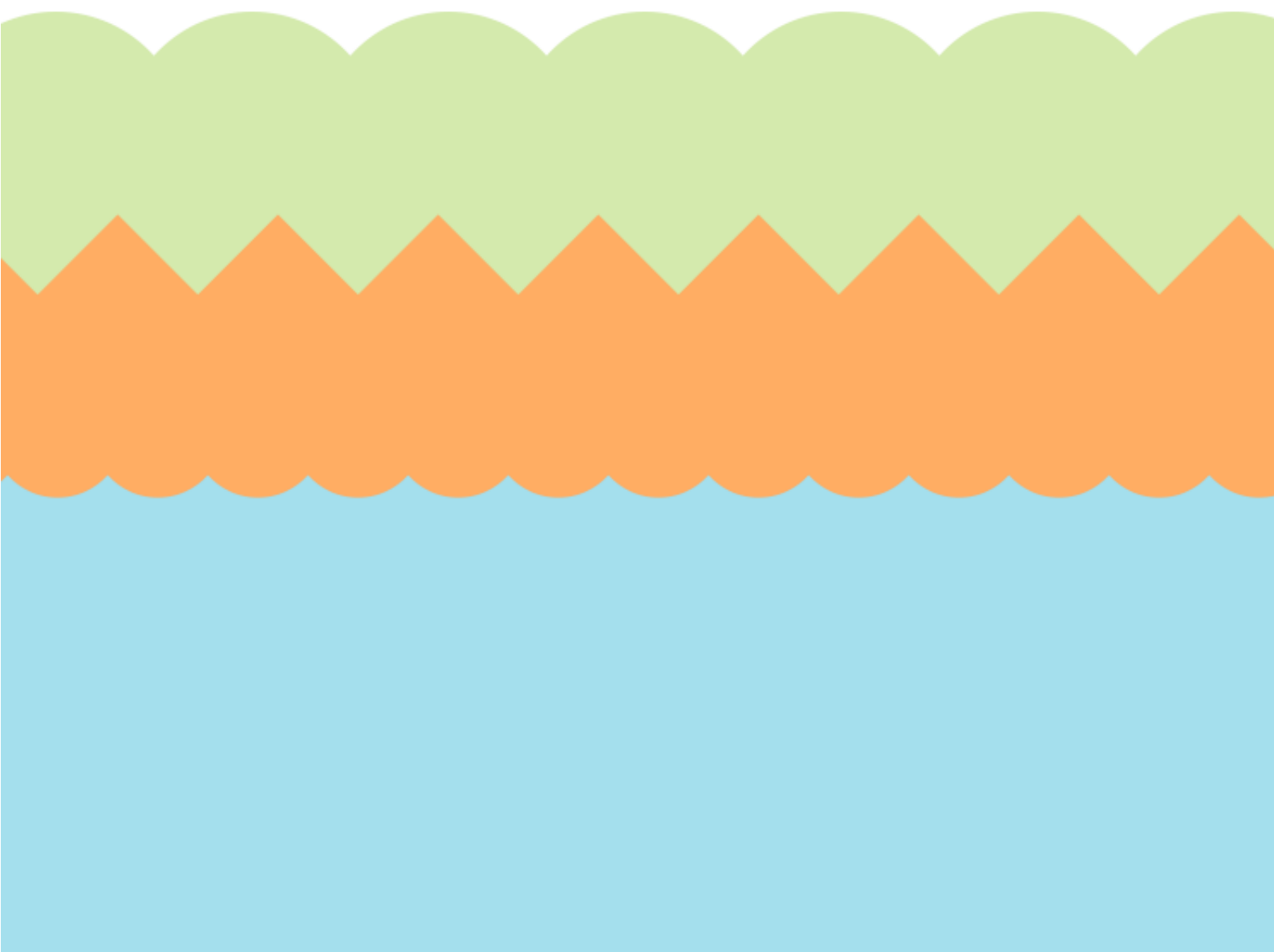

GEBIEDSONTWIKKELING **OIJEN-WANSSUM** **BESCHERMINGSAANPAK**

Colofon			
Projectnaam	Integrale Gebiedsontwikkeling Ooijen-Wanssum		Datum 2 maart 2015
Documentnaam	Beschermingsaanpak		Doc.nr. <doc.nr.>
VPL-nr.	n.t.b.		Versie 0.5 concept
Contractnr.	ONT-2013-001		Bijlage(n) <Bijlagen>
Opdrachtgever	(OG)	Provincie Limburg	
Opdrachtnemer	(ON)	Projectbureau Ooijen-Wanssum	
Gedelegeerd bestuurlijk opdrachtgever	(GBOG)	Patrick van der Broeck	
Gedelegeerd ambtelijk opdrachtgever	(GAOG)	Rob Creemers	
Projectdirecteur	(PD)	Alex Zonneveld	
Contractmanager	(CM)	Marjolijn Lubbert	
Adviseur Inkoop	-	Frank Roebroek	
Opsteller	-	Suzanne Driessen	
	Naam	Functie	Ondertekening
Vastgesteld door	Alex Zonneveld	Projectdirecteur	

Versiebeheer				
Versie	Datum	Paragraaf	Initiator	Wijziging / opmerking
0.2	27-05-2014	Integraal	SDr	Omzetting naar opmaak GOW
0.3	08-12-2014	Integraal	SDr	Herziening beschermingsaanpak n.a.v. adviezen Universiteit Utrecht en daaruit volgende aanpak
0.4	22-01-2015	Integraal	SDr/MMe	Aanpassing beschermingsaanpak n.a.v. opmerkingen team maatwerk
0.5	19-02-2015	Integraal	SDr	Aanpassing beschermingsaanpak n.a.v. opmerkingen projectgroep en advies AKD Advocaten
1.0	02-03-2015	Integraal	SDr	Beschermingsaanpak definitief

INHOUDSOPGAVE

<u>1</u>	<u>INLEIDING EN AANLEIDING</u>	<u>4</u>
1.1	Geschiedenis en aanleiding	4
1.2	Keringen	4
<u>2</u>	<u>BESCHERMINGSAAHPAK</u>	<u>6</u>
2.1	Categorieën	6
2.2	Stroomschema	7
2.3	Schade	9

OVERZICHT FIGUREN

<u>FIGUUR 01:</u>	<u>INDELING PERCELEN EN GEBOUWEN IN 8 CATEGORIEËN</u>	<u>6</u>
<u>FIGUUR 02:</u>	<u>STROOMSCHEMA AFWEGING AANPAK PER GEBOUW</u>	<u>7</u>

OVERZICHT BIJLAGEN

<u>BIJLAGE 01:</u>	<u>HUIDIGE EN TOEKOMSTIGE DIJKRINGGEBIEDEN IN OOIJEN-WANSSUM</u>	<u>10</u>
<u>BIJLAGE 02:</u>	<u>DGR-KADEN IN OOIJEN-WANSSUM</u>	<u>11</u>
<u>BIJLAGE 03:</u>	<u>TEKENING WAARIN DE 8 CATEGORIEËN ZIJN GEVISUALISEERD</u>	<u>12</u>
<u>BIJLAGE 04:</u>	<u>GEVALLEN WAAR EEN MAATWERKKERING IS BEOOGD</u>	<u>13</u>

HOOFDSTUK 1

INLEIDING EN AANLEIDING

1.1 GESCHIEDENIS EN AANLEIDING

In 1993 en 1995 schrok Limburg op door twee grote overstromingen van de Maas. De materiële en economische schade was groot. Uit voorzorg werden via een noodwet, genaamd de Deltawet Grote Rivieren (DGR) in 1995 en 1996 overal langs de Maas tijdelijke keringen aangelegd. Ook de Oude Maasarm tussen Ooijen en Wanssum werd in die periode met tijdelijke keringen geblokkeerd. Deze DGR-kaden werden aangelegd in afwachting van een rivierkundig duurzame oplossing voor de hoogwaterproblematiek.

Nadien hebben de betrokken overheidsinstanties gewerkt aan een duurzame oplossing voor de hoogwaterveiligheid van het gebied Ooijen-Wanssum, ook gericht op de lange termijn. In dit kader hebben diverse onderzoeken plaatsgevonden en zijn bestuurlijke afspraken gemaakt. Dit heeft uiteindelijk geresulteerd in de Bestuursovereenkomst Planuitwerking Ooijen-Wanssum (2012) als uitgangspunt van de Gebiedsontwikkeling Ooijen-Wanssum. In deze bestuursovereenkomst zijn de doelen en bestuurlijke afspraken inzake de Gebiedsontwikkeling Ooijen-Wanssum vastgelegd tussen de betrokken overheidsinstanties: het Rijk, de provincie Limburg, het waterschap Peel en Maasvallei en de gemeenten Horst aan de Maas en Venray.

De Gebiedsontwikkeling Ooijen-Wanssum koppelt de veiligheidsopgave in het gebied aan natuurontwikkeling en vraagstukken omtrent leefbaarheid en economische ontwikkeling. Binnen de gebiedsontwikkeling is een afweging gemaakt tussen het bieden van ruimte aan de Maas enerzijds en de bescherming van woningen, bedrijven en gronden anderzijds. Hierbij zijn de bestaande dijkkringgebieden uit bijlage 1A van de Waterwet als uitgangspunt genomen. Op locaties waar mogelijkheden waren om meer ruimte voor de Maas te creëren, zijn deze dijkkringgebieden heroverwogen. Vanuit deze gedachte worden nieuwe waterkeringen gerealiseerd die het merendeel van de percelen en gebouwen beter beschermen. De Gebiedsontwikkeling Ooijen-Wanssum zorgt echter niet voor een betere hoogwaterbescherming voor alle percelen, gebouwen en inwoners. Sommige eigenaren en bewoners krijgen als gevolg van het verwijderen van de tijdelijke DGR-kaden zelfs te maken met een grotere kans op wateroverlast. Deze beschermingsaanpak vormt het afwegingskader om te bekijken welke eigenaren en bewoners in aanmerking komen voor een maatwerkkring en onder welke voorwaarden.

1.2 KERINGEN

Binnen het gebied Ooijen-Wanssum komen verschillende typen waterkeringen voor, met een verschillende juridische status. Deze paragraaf bevat een toelichting op deze keringen.

PRIMAIRE WATERKERINGEN

Een primaire waterkering is een waterkering die beveiliging biedt tegen overstromingen vanuit het buitenwater. Onder 'buitenwater' vallen onder andere grote rivieren zoals de Maas. Een primaire waterkering biedt bescherming doordat deze behoort tot een dijkkring of vóór een dijkkring is gelegen (Waterwet 2015). Een dijkkring is opgebouwd uit een aantal primaire waterkeringen die, soms in combinatie met hoge gronden, een gesloten waterkering vormen.

De Limburgse primaire keringen zijn wettelijk vastgelegd in bijlage 1A van de Waterwet. De primaire waterkeringen langs de Limburgse Maas hebben een veiligheidsniveau van 1:250. Dit betekent dat deze keringen worden gebouwd op een ontwerpwaterstand die gemiddeld eens per 250 jaar wordt over-

schreden. Bovengenoemde primaire keringen zijn in de praktijk (nog) niet gerealiseerd, waardoor op dit moment nog niet overal sprake is van een beschermingsniveau van 1:250. Inwoners mogen op grond van de Waterwet wel verwachten dat de overheid zich inspant om binnen afzienbare termijn een beschermingsniveau van 1:250 te realiseren (zorgplicht).

De ligging van primaire waterkeringen, zoals beschreven in bijlage 1A van de Waterwet, kan gewijzigd worden. Bij algemene maatregel van bestuur kan de ligging van een dijkkring gewijzigd worden, en kunnen nieuwe dijkkringen worden gecreëerd of bestaande dijkkringen worden opgeheven. Op deze manier zijn ook de dijkkringen in Ooijen-Wanssum heroverwogen, vanuit de genoemde afweging tussen ruimte creëren voor de Maas en het beschermen van woningen, bedrijven en gronden. Hierbij bleek het niet mogelijk om alle panden bovengenoemde overheidszorg van een primaire kering te (blijven) bieden. De in het kader van de Gebiedsontwikkeling Ooijen-Wanssum beoogde (nieuwe) primaire waterkeringen en dijkkringgebieden wijken (voor een groot gedeelte) af van de dijkkringgebieden die momenteel in bijlage 1A van de Waterwet zijn opgenomen. De ligging van de huidige en toekomstige dijkkringen is weergegeven op de kaart in bijlage 1.

REGIONALE WATERKERINGEN

Voor de volledigheid worden regionale waterkeringen vermeld. Dit zijn waterkeringen van regionaal belang, die door de provincie worden aangewezen. Hoewel ze er in de praktijk hetzelfde uit kunnen zien als primaire waterkeringen, hebben ze een andere juridische status. In het projectgebied van de Gebiedsontwikkeling Ooijen-Wanssum zijn geen regionale keringen aanwezig en worden er ook geen voorzien. Deze worden daarom verder buiten beschouwing gelaten.

TIJDELIJKE WATERKERINGEN

In de huidige situatie liggen in Ooijen-Wanssum een aantal tijdelijke waterkeringen, de zogenoemde DGR-kaden. Dit zijn de keringen die na de hoogwaters van 1993 en 1995 zijn opgeworpen en die de Oude Maasarm afsluiten. Deze waterkeringen hebben geen formele status volgens de Waterwet. Dit betekent dat de overheid geen zorgplicht heeft ten aanzien van een bepaald beschermingsniveau dat deze keringen moeten bieden. Echter ontlenen een aantal gronden en gebouwen wel hun fysieke bescherming aan deze keringen. De keringen zijn gebouwd op een beschermingsniveau van 1:50. Dit heeft tot gevolg dat een aantal gebouwen en percelen, die buiten de toekomstige primaire waterkeringen (komen te) vallen, buitendijks komen te liggen en hierdoor vaker te maken zullen krijgen met wateroverlast. In bijlage 2 is de ligging van de DGR-kaden in het gebied Ooijen-Wanssum weergegeven.

HOOFDSTUK 2

BESCHERMINGSAAANPAK

2.1 CATEGORIEËN

In paragraaf 1.2 zijn drie verschillende soorten keringen aan de orde gekomen die relevant zijn in het kader van de Gebiedsontwikkeling Ooijen-Wanssum. Dit zijn de primaire waterkeringen zoals deze nu in bijlage 1A van de Waterwet zijn vastgelegd; de tijdelijke DGR-kaden en de (nieuwe) primaire waterkeringen op basis van de Gebiedsontwikkeling Ooijen-Wanssum. De ligging van deze keringen in beschouwing nemende zijn de percelen en gebouwen in het plangebied in acht onderscheidende categorieën in te delen. Deze zijn toegelicht en weergegeven in de onderstaande tabel (figuur 1). In bijlage 3 is een toelichtende tekening opgenomen.

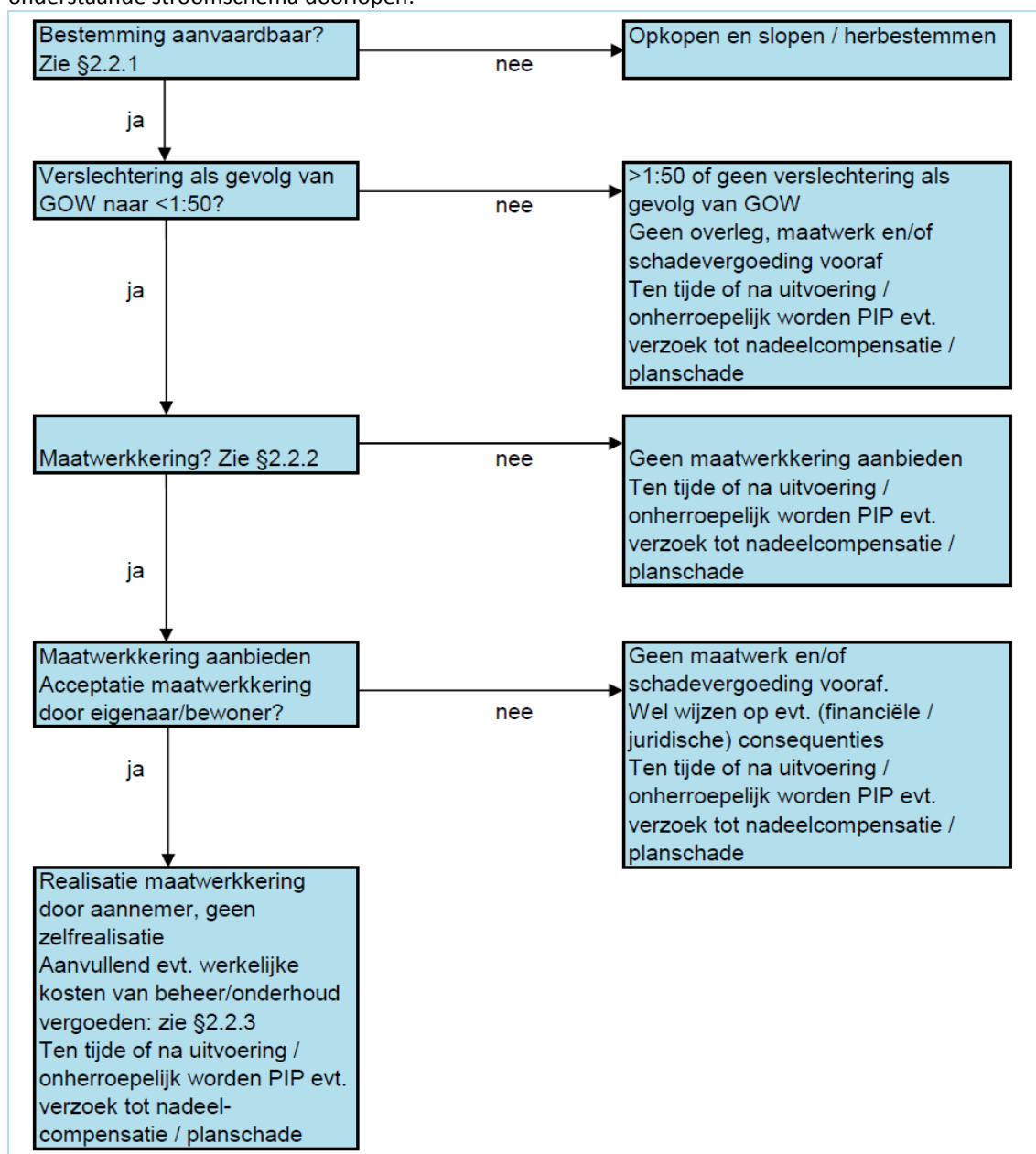
Cat.	Nu binnen dijkkring Waterwet	In toekomst binnen dijkkring GOW	Huidige bescherming a.g.v. DGR-kaden	Toekomstige daadwerkelijke bescherming	Toelichting
1	ja	ja	nee	1:250	Situatie verandert niet door GOW: grond krijgt te verwachten bescherming 1:250 door de primaire dijk
2	ja	nee	nee	1:50<>1:250	Situatie verandert door GOW: overheidszorg vervalt, bescherming a.g.v. hoogteligging van perceel/pand wordt 1:50<>1:250. Geen verslechtering ten opzichte van huidig beschermingsniveau
3	ja	nee	ja	<1:50	Situatie verandert door GOW: overheidszorg vervalt, bescherming a.g.v. hoogteligging van perceel/pand wordt <1:50. Verslechtering ten opzichte van huidig beschermingsniveau
4	ja	nee	nee	>1:250	Situatie verandert door GOW: overheidszorg vervalt, maar beschermingsniveau a.g.v. hoogte van perceel/pand blijft >1:250. Geen verslechtering ten opzichte van huidig beschermingsniveau
5	nee	ja	nee	1:250	Situatie verbetert door GOW: perceel/pand krijgt nu overheidszorg en bescherming 1:250
6	nee	nee	ja	<1:50	Situatie verandert door verwijderen DGR-kaden: verslechtering t.o.v. feitelijke situatie. Verslechtering ten opzichte van huidige beschermingsniveau
7	nee	nee	nee	>1:50	Situatie verandert niet door verwijderen DGR-kaden: behoud van huidige bescherming a.g.v. hoogteligging van perceel/pand. Geen verslechtering ten opzichte van huidig beschermingsniveau
8	nee	nee	nee	verschilt per geval, verandert niet	Situatie verandert niet door GOW: huidig beschermingsniveau a.g.v. hoogteligging blijft behouden

FIGUUR 01: Indeling percelen en gebouwen in 8 categorieën

Uit de bovenstaande categorie-indeling blijkt dat voor een aantal categorieën als gevolg van de Gebiedsontwikkeling Ooijen-Wanssum de hoogwaterbescherming wijzigt ten opzichte van de huidige situatie. Deze verandering betekent voor sommige categorieën een verbetering in hoogwaterbescherming en voor andere categorieën juist een verslechtering. De categorieën 3 en 6 zullen als gevolg van de Gebiedsontwikkeling Ooijen-Wanssum een grotere kans krijgen op wateroverlast en overstromingen.

2.2 **STROOMSCHEMA**

Om per individueel gebouw of perceel te bepalen welke aanpak gevolgd dient te worden, wordt het onderstaande stroomschema doorlopen.

FIGUUR 02: Stroomschema afweging aanpak per gebouw

2.2.1 BESTEMMING AANVAARDBAAR?

De eerste belangrijke afweging in het stroomschema is de vraag of de bestemming van een perceel voldoet aan de eisen van een goede ruimtelijke ordening. Voor percelen met een woonbestemming worden de volgende criteria gehanteerd:

- het toekomstig beschermingsniveau, na uitvoering van de Gebiedsontwikkeling Ooijen-Wanssum, dient, gelet op de leefbaarheid en de stand van het huidige recht en jurisprudentie, hoger te zijn dan 1:25;
- de veiligheid (o.a. vluchtmogelijkheden, waterhoogte en constructieve veiligheid) mag niet in het geding komen.

Indien niet voldaan kan worden aan beide criteria, wordt aangenomen dat de bestemming in strijd is met een goede ruimtelijke ordening.

Voor percelen met een agrarische, recreatieve of bedrijfsmatige bestemming wordt per geval overwogen of een normaal gebruik en een rendabele bedrijfsvoering, zonder onevenredige kosten of schade, conform de bestemming redelijkerwijs in het geding komt. Hierbij wordt onder andere rekening gehouden met:

- het gebruik van de grond;
- de aard van het gebouw (hoofd- en bij(bedrijfs)gebouwen, vaste en mobiele bebouwing, etc.);
- de hoogte en de aard van de kosten en/of schade;
- het aantal gedupeerden;
- de veiligheid (o.a. vluchtmogelijkheden, waterhoogte en constructieve veiligheid).

2.2.2 MAATWERKKERING?

Indien een bestemming aanvaardbaar is, maar het beschermingsniveau als gevolg van het verwijderen van de DGR-kaden lager wordt dan 1:50, dient onderzocht te worden of een maatwerkkering gerealiseerd kan worden. Het niveau van 1:50 komt voort uit een bestuurlijke wens om woningen en bedrijven die als gevolg van de Gebiedsontwikkeling Ooijen-Wanssum te maken krijgen met een afname in hoogwaterbescherming terug te brengen op een beschermingsniveau van 1:50. Indien dit niet het geval is, gelden een aantal voorwaarden aan de hand waarvan bepaald wordt of een maatwerkkering wel of niet realiseerbaar is. Deze voorwaarden verschillen per type perceel of gebouw.

Voor een woning en voor een agrarisch, bedrijfsmatig of recreatief hoofdgebouw wordt een maatwerkkering aangeboden waarmee een beschermingsniveau wordt bereikt van 1:50. Hierbij worden de volgende criteria toegepast:

- de maatwerkkering dient robuust, sober en doelmatig te zijn;
- de kosten van de maatwerkkering mogen niet onevenredig hoog zijn ten opzichte van de waarde van de woning;
- de maatwerkkering mag naar oordeel van het bevoegd gezag niet tot ontoelaatbare rivierkundige effecten leiden.

Voor een bijgebouw wordt alleen een maatwerkkering aangeboden indien dit bijgebouw een lager beschermingsniveau heeft dan 1:25. Een bijgebouw is een zelfstandig bouwwerk behorend bij en op hetzelfde perceel gesitueerd als een hoofdgebouw. De voorwaarden die gelden voor een bijgebouw om voor een maatwerkkering in aanmerking te komen, zijn dat de waarde van het bijgebouw hoger moet zijn dan €50.000 en dat de kosten van de maatwerkkering minder dan 25% van de waarde van het gebouw omvatten. De hoogte van de te realiseren maatwerkkering wordt in deze gevallen op een beschermingsniveau van 1:25 gebracht. Ook hierbij geldt dat de maatwerkkering robuust, sober en doelmatig dient te zijn.

Voor agrarische percelen, bedrijfspcelen, campings en vakantieparken wordt in principe geen maatwerkoplossing aangeboden, tenzij de frequentie en gevolgen van een overstroming onevenredig groot zijn en de redelijkerwijs normaal te achten bedrijfsvoering onmogelijk wordt.

De provincie kan besluiten van bovenstaande criteria af te wijken indien de toepassing van deze criteria naar het oordeel van de provincie leidt tot onredelijke of ongewenste uitkomsten of indien dit noodzakelijk is om te komen tot een technische of financiële optimalisatie van een maatwerkkring.

In bijlage 4 is in kaart gebracht welke panden en percelen in aanmerking komen voor een maatwerkkring.

2.2.3 VERGOEDING BEHEER- EN ONDERHOUDSKOSTEN

Indien een maatwerkkring gerealiseerd wordt, komt deze kering in beheer en onderhoud van de eigenaar van het perceel. Indien er kosten gemoeid zijn met dit beheer en onderhoud, zal er in dit verband een vergoeding wordt toegekend. Uitgangspunt hierbij is dat alleen de werkelijke kosten vergoed worden.

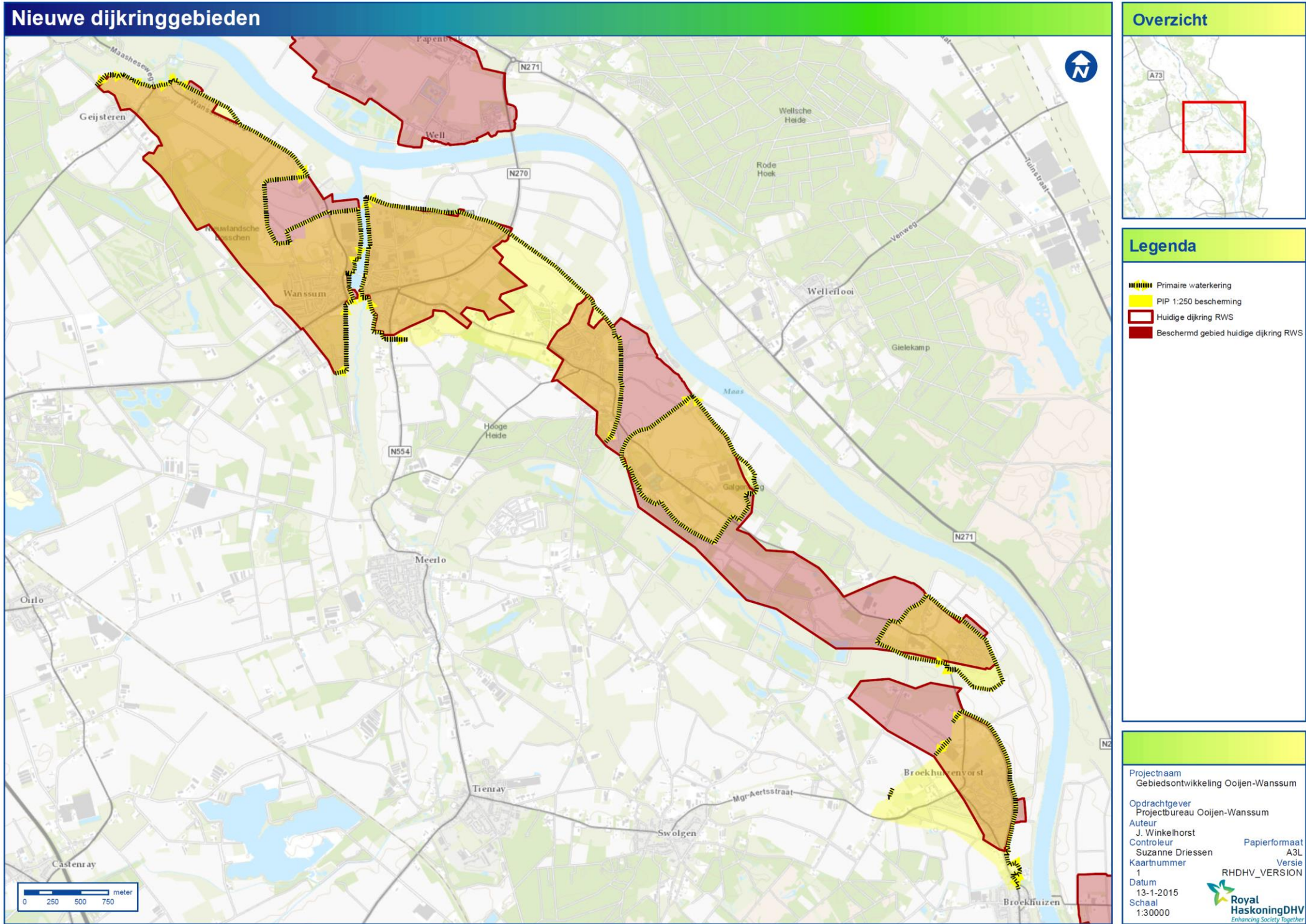
Indien de feitelijke bescherming van een aan te leggen maatwerkkring tot stand komt door deels gebruik te maken van openbare wegen, al dan niet door toekomstige ophoging tot het benodigde niveau, wordt aangenomen dat het onderhoud van die wegen, waaraan de eigenaar zijn feitelijke bescherming geniet, niet voor rekening van deze eigenaar is. Het uitgangspunt hierbij is dat de wegen een wegfunctie hebben en niet wordt aangemerkt als waterkering. Echter heeft de weg vanwege zijn ligging wel een hoogwater kerende functie. Dit is vergelijkbaar met bestaande hoge gronden. Het onderhoud van de openbare wegen blijft voor rekening van de wegbeheerder.

2.3 SCHADE

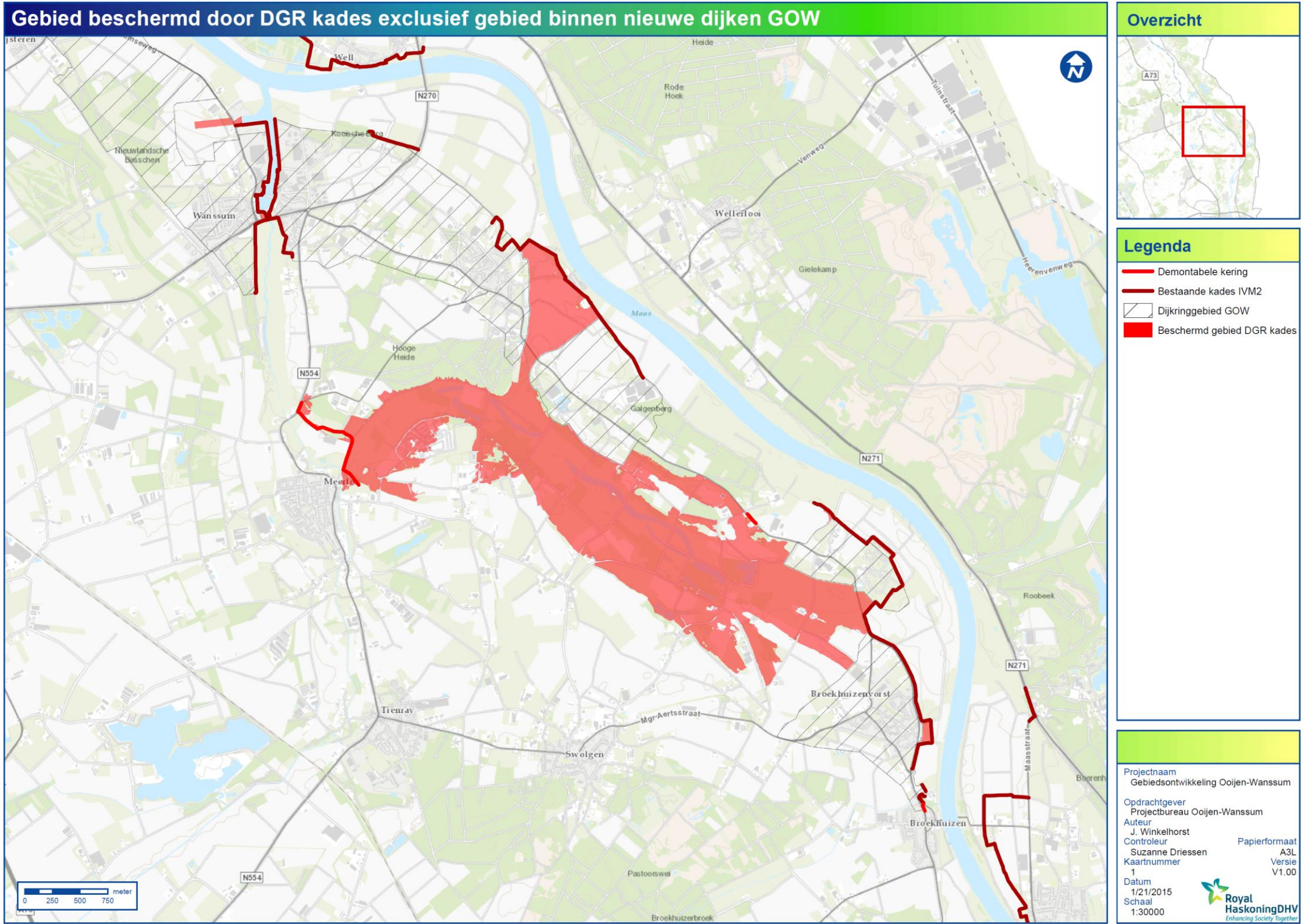
Eigenaren van grond binnen het projectgebied van de Gebiedsontwikkeling Ooijen-Wanssum kunnen geconfronteerd worden met schade als gevolg van de voorziene waterstaatkundige aanpassingen. Deze schade kan bestaan uit een waardevermindering van onroerende zaken, bijvoorbeeld door een toegenomen overstromingskans of door het vervallen van de overheidszorg gericht op de bescherming van onroerende zaken tegen wateroverlast en overstromingen. Daarnaast kan er schade ontstaan als gevolg van de uitvoering van werkzaamheden en overstromingen.

Indien iemand van mening is dat hij/zij als gevolg van de Gebiedsontwikkeling Ooijen-Wanssum schade heeft geleden, kan hij/zij een verzoek om vergoeding van deze schade indienen. Alle verzoeken om schadevergoeding zullen op een zorgvuldige wijze afgehandeld worden. Hiertoe zal een schaderegeling worden opgesteld waarin de betreffende procedures worden vastgelegd. Ook zal er een centraal schadeloket worden ingericht waar iedereen terecht kan met alle vragen met betrekking tot schade of voor het indienen van een verzoek om schadevergoeding. Voor toegang tot het schadeloket maakt het niet uit wie de schade veroorzaakt heeft, hoe de schade ontstaan is, hoe hoog de schade is en of de schade voor vergoeding in aanmerking komt.

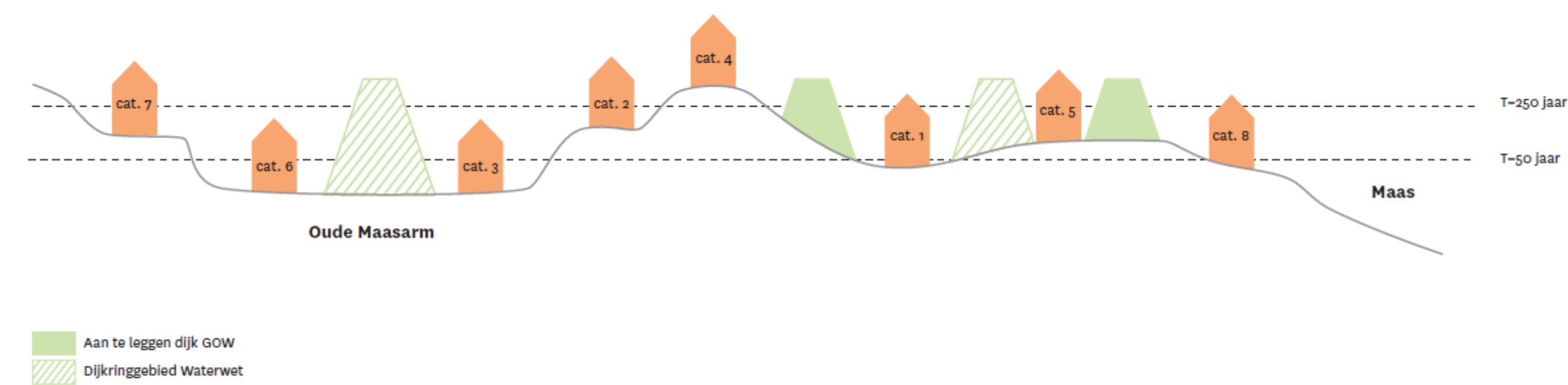
BIJLAGE 01: HUIDIGE EN TOEKOMSTIGE DIJKRINGGEBIEDEN IN OOIJEN-WANSSUM

BIJLAGE 02: DGR-KADEN IN OOIJEN-WANSSUM

BIJLAGE 03: TEKENING WAARIN DE 8 CATEGORIEËN ZIJN GEVISUALISEERD

BIJLAGE 04: GEVALLEN WAAR EEN MAATWERKKERING IS BEOOGD

